

HI15-KURSSI

Holokausti opintojakso. Kansanmurhasta Lähi-idän kriisiin

Käsiteltäviä asioita

- Juutalaisuus ja juutalaisten historia
- Juutalaiset tavat ja siirtymäriitit
- Juutalaisvainot kautta aikain
- Juutalaisten eristäminen: Juutalaisten merkkäminen, Nürnbergin lait, ghetot, propaganda jne.
- Ghettojen tyhjennys ja juutalaisten siirtäminen keskitysleireille, keskitysleirien sijainnit ja suunnitelmat
- Tuhoamisleirit
- Holokaustin toteuttajat
- Holokaustin uhrin
- IIMS:n loppu ja holokaustin paljastuminen
- Juutalaisten massamuutto Palestiinaan
- Lähi-idän konflikti
- Muita kansanmurhia: Armenia, Jugoslavia, Ruanda, Kosovo, Sudan

Opintojakson suorittaminen

---

1. Portfolio eli näyttekansio opitusta. Näyttö opintojakson suorittamisesta!

- Portfolio sisältää keskeiset opintojakson aikana tekemäsi harjoitukset. Kokoa siis erilliset tehtävät jo alusta lähtien yhteen tiedostokansioon.
- **Oppiminen: reflektoi portfolioissa oman oppimisesi kehittymistä.** Kirjaa oppituntien jälkeen ja tehtäviin liittyen nimenomaan oppimisesi. Oppimisprosessi on tärkeää, pystyt refleктоimaan tiedon karttumisen vain säännöllisillä kirjauksilla. (Mitä asioita käytiin läpi (lyhyesti), mitä ajatuksia ne sinussa herättivät? Mitä uutta tietoa opit, mitä tuttua kerrattiin? Miten ajatuksesi ehkä muuttuivat? Mitä pohdit/ihtmettelit/oivalsit? Mikä asia sinua vaivaa/mietityttää/kummastuttaa/järkyttää?)
- Portfolioon voit liittää myös muuta aiheeseen liittyvää aineistoa, johon olet opintojakson aikana tutustunut. Aineiston voit liittää linkkinä. Olennaista on oma pohdintasi. Miksi valitsit kyseisen aineiston, mikä siinä on mielestäsi olennaista, mitä uutta tietoa se tuo tai miten se syventää vanhaa tietoa.
- Portfolioissa tulee olla johdantoteksti, oppituntien tehtävistä **näytteet** omilla reflektionneilla (eli mitä olet oppinut tehtävästä) ja johtopäätökset tehtävistä ja opintojaksosta. (**Näyte** tarkoittaa sitä, että voit valita tehtävistä olennaisimmat, ihan jokaista oppitunnin harjoitusta ei tarvitse liittää portfolioon).
- Portfoliosi pohjalta pidät arviointipäivänä lyhyen katsauksen ryhmälle siitä, mitä olet oppinut holokaustista opintojakson aikana. Tähän voi valmistella ppt-esityksen oman puheen tueksi. Tehtävä 2. eli kirja/leffa/dokumentti/tv-sarjan esittely liitetään tähän.

2. Kirja/leffa/dokumentti/tv-sarja:

- Elokuva yhdessä:
  - Vuonna 2025 katsotaan: Schindlerin lista ja Ei koskaan yksin, Klaus Härö.
  - Vuonna 2024 katsottiin seuraavat: Schindlerin lista, The Zone of Interest, One life.
- Itsenäisesti elokuva tai kirja: valitse mieleinen aiheeseen liittyvä elokuva/dokumentti/kirja ja esitele se sekä suullisesti, että kirjallisesti. Hyväksytä kirjasi/elokuvasi ensin opettajallasi! Lyhyt esittely/tietoisku valitusta itsenäisestä kirjasta tai elokuvasta -> arviointiviikolla esitys yhdessä portfolion esittelyn kanssa.

3. Palautettavia **tuntitehtäviä** **peda.net-kansioon**.

JUUTALAISUUS

Mitä juutalaisuus on?

- Juutalaisuudella tarkoitetaan juutalaista uskontoa ja kulttuuria.
- Se on yksi maailman ensimmäisistä monoteistista uskonnoista, ja yksi vanhimmista vielä nykyaikana harjoitetuista uskonnoista.
- Kristinusko ja islam ovat syntyneet juutalaisuuden pohjalta.
- Juutalaisten pyhät kirjat ovat **Toora**, joka käsittää 5 Mooseksen kirjaa, **Tanach**, koko Raamattu ja **Talmud**, joka koostuu rabbiinien opetuksesta.
- Juutalaisuuden nykyiset pääsuuntaukset ovat reformijuutalaisuus, ortodoksijuutalaisuus ja konservatiivinen juutalaisuus.
- Juutalaiset uskovat messiaaseen, joka tulee aikojen lopulla päättämään Israelin kansan diasporan (hajaannuksen) ja tuomaan ikuisen maailmanrauhan sekä oikeuden. Länsimaisen ajanlaskun alun aikoihin juutalaisuudesta erosi lahko, joka uskoi Jeesus Nasaretilaisen olevan messias. Myöhemmin tästä lahkosta muodostui kristinusko.

Juutalaisuuden alkuperä

- Heprealaisen Raamatun kuvaama Israelin kansan historia on pohja juutalaisuudelle.
- Juutalaisuudella ei ole perustajaa; syntyi pitkän ajan kuluessa.
- Keskeinen henkilö on **Abraham**:
  - liitto Jumalan kanssa → “valittu kansa”
  - lupaus maasta Abrahamin jälkeläisille → “luvattu maa”
  - liiton merkkinä ympärileikkaus
- Toorassa kuvattu patriarkko eli kantaisiä ovat myös Abrahamin poika Isak, hänen poikansa Jaakob, sekä Jaakobin 12 poikaa.
- Juutalaisuus viittaa Juudan heimoon.
  - Juuda oli yksi Jaakobin 12 pojasta.

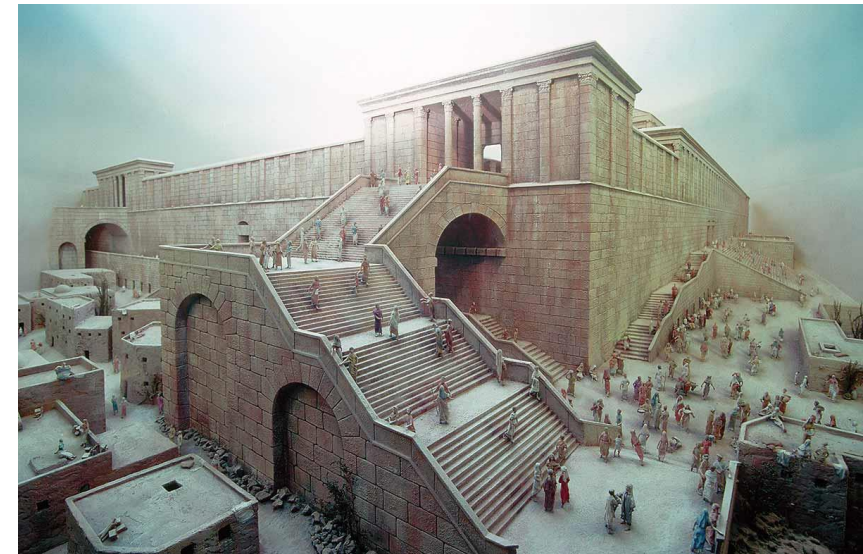
- **Mooses** johdatti israelilaiset pois Egyptistä takaisin “luvattuun maahan”; Kanaanin maahan.
  - Moosekselle Jumala antoi lain eli Tooran.
  - Laki on merkinä Jumalan ja Israelin välisestä liitosta.
  - Liiton pitämisestä seuraa Jumalan siunaus.
- Kuningas **Daavid** → pääkaupungiksi Jerusalem
- Kuningas **Salomo** → Jerusalemin temppelin rakentaminen
- 900-l. eKr. valtakunta jakautui: Israel ja Juuda
- Assyria valloitti Israelin 700-l. eKr.
- Babylonia vei Juudasta yläluokan pakkosiirtolaisuuteen 500-l. eKr.
- Pakkosiirtolaisuus oli alku **diasporalle** eli juutalaisten hajaantumiselle ympäri maailmaa.

- Pakkosiirtolaisuus 500-l. eKr. vaikutti juutalaisen uskonnon muotoutumiseen:
  - identiteetin pohja uskonnosta
  - sitoutuminen yksijumalaisuuteen
  - erottuminen muista poikien ympärileikkauksella
  - perimätiedon kirjaaminen muistiin → heprealaisen Raamatun kirjojen muotoutuminen.
- Pakkosiirtolaisuuden jälkeen temppeli rakennettiin uudelleen.
  - Roomalaiset hävittivät tämän toisen temppelin v. 70 jKr.
  - Jäljellä vain Länsimuuri (itkumuuri).

Itkumuuri

Pienoismalli Jerusalemin toisesta temppelistä

Kosher McDonald's

Pick Up ↓ קבל כאן BRAZIL Order ↓ הזמן כאן

• Ruokasäädökset:

- Sopiva ravinto on *košer*.
- Säädöksiä sopivasta lihasta, kaloista ja linnuista
- Säädöksiä teurastamisesta
- Liharuokaa ja maitotuotteita ei tule syödä yhdessä.
- Monet ovat luopuneet ruokasäädöksistä.

Juutalaiset eri puolilla maailmaa

- 14 milj. juutalaista
  - 6 milj. Israelissa
  - 5,7 milj. Yhdysvalloissa
- Israelissa ortodoksimuutalaisuus on ainoa virallisesti tunnustettu suuntaus.
  - 95 % väestöstä
  - ei virallisesti valtionuskonto
  - laaja vaikutus yhteiskunnassa
    - esim. sapatin, ruokasäädösten (kosher-ruoka) ja juutalaisten juhlien vaikutus kouluun ja julkisten laitosten toimintaan
- Euroopassa alle 2 milj. (ennen II maailmansotaa 10 milj.)

Juutalaisuus nykyaikana

- Suurin osa juutalaisista ei noudata Tooran ohjeita tarkasti, vaan määrittelee itse, mitkä lait sitovat heitä → juutalaisuuden muutos.
- Juutalaisten identiteetti on tullut epäselvemmäksi.
  - Perinteisesti juutalainen oli se, jonka äiti on juutalainen.
  - Uudistusmielisten rabbien mukaan juutalaisena voidaan pitää myös sellaista, jonka isä on juutalainen.
  - Erimielisyyttä on myös siitä, miten juutalaiseksi voi kääntyä.
- Juutalaiset sulautuvat yhä vahvemmin muuhun väestöön.
  - Juutalainen laki ja rabbit eivät vaikuta enää juutalaisten elämään kuten ennen.

Juutalaisuuden tärkeimmät suuntaukset

- Juutalaisuudessa on ollut aina erilaisia suuntauksia.
- Nykysuuntauksia:
- Ortodoksijuutalaiset
  - Eivät hyväksy juutalaisen perinteen uudistamista.
  - Kaikkia Tooran ohjeita tulee noudattaa.
- Reformijuutalaiset
  - Toora on Jumalan opetuksia, ei ehdoton laki.
  - Tooraa tulee soveltaa uudelleen historian eri vaiheissa.

Ortodoksijuutalaiset miehet eivät leikkaa ohimohiuksiaan (ks. 3. Moos. 19:27). Nämä pojat ovat todennäköisesti hasideja, minkä voi päätellä vaatteista ja kiharista otsahiuksista.

Sekä juutalaiset että muslimit käyttävät käsisymbolia suojelevana talismaanina.

Konservatiivinen juutalaisuus

- Syntyi ortodoksijuutalaisuuden ja reformijuutalaisuuden välisestä jännitteestä.
- Tooran ohjeita voi soveltaa.
- Juutalaisuuden perusarvoille tulee pysyä uskollisena.

Mystiikkaa korostavat suuntaukset

- Esim. kabbalismi ja hasidismi
- Pyrkimys läheiseen yhteyteen Jumalan kanssa ja pyrkimys vaikuttaa tuleviin tapahtumiin
- Ajoittain kansanliikkeiden piirteitä

Lisäksi messiaaniset juutalaiset

- Uskovat, että Jeesus oli Messias.
- Noudattavat ympärileikkausta ja sapatinviettoa.
- Enemmistö juutalaisista ei pidä heitä todellisina juutalaisina.